

**EILANDSVERORDENING** tot  
tijdelijke aanvulling op het Reglement van Orde  
voor de eilandsraad van Bonaire (AB 2011, no.15)  
(Verordening Tijdelijke aanvulling op het Reglement  
van Orde voor de eilandsraad van Bonaire in  
verband met digitale beraadslaging en besluitvorming)

**2021**

---

**ONTWERP**

---

**No. 1**

## **DE EILANDSRAAD VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE**

### **Overwegende:**

- dat het wenselijk is om, in verband met de beperkingen die tijdens de uitbraak van het Covid-19 virus gelden voor bijeenkomsten van personen en gelet op het belang van het kunnen blijven functioneren van de eilandsraad, het vergaderen in een digitale omgeving mogelijk te maken;
- dat het momenteel niet mogelijk is om vergaderingen van de eilandsraad en vaste commissies fysiek te laten plaats vinden in de vergaderzaal te Passangrahan;
- dat de eilandsraad de mogelijkheid om digitaal te vergaderen voor openbare vergaderingen van de eilandsraad en de vaste commissies voorstaat;
- dat digitale beraadslaging en besluitvorming technisch mogelijk is;
- dat oproepen voor openbare vergaderingen van de eilandsraad en de vaste commissies conform het Reglement van Orde voor de eilandsraad Bonaire artikel 14 lid 1 worden verzonden;
- dat het Reglement van Orde voor de eilandsraad Bonaire niet voorziet in spelregels voor digitaal vergaderen;
- dat met deze tijdelijke aanvulling op het Reglement van Orde voor de eilandsraad Bonaire wordt voorzien in orde vraagstukken die bij een digitale vergadering aan de orde kunnen komen.

### **Gelezen:**

het besluit van het presidium d.d. 29 april 2020

**Gelet op:**

- Artikel 17 Wet Openbare Lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeenten, waterschappen en openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, hoofdstukken 5, 6 en 7 (Staatsblad 2020, 113)
- Reglement van Orde voor de eilandsraad van Bonaire (AB 2011, no.15)
- Verordening eilandsraadcommissies Bonaire (AB 2012, no.3)

**HEEFT BESLOTEN:**

Vast te stellen de navolgende Eilandsverordening Tijdelijke aanvulling op het Reglement van Orde voor de eilandsraad van Bonaire in verband met digitale beraadslaging en besluitvorming (Tijdelijk Reglement digitale beraadslaging).

Artikel 1  
Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Reglement: reglement van orde voor de eilandsraad van Bonaire ten behoeve van de vergaderingen en andere werkzaamheden van de eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire;
- b. Aanvullend reglement: Tijdelijke aanvulling op het Reglement van Orde voor de eilandsraad van Bonaire in verband met digitale beraadslaging en besluitvorming.

Artikel 2  
Digitaal video vergaderen

1. In aanvulling op artikel 12, vierde lid, van het reglement kan de plaats voor het houden van meningsvormende of besluitvormende vergaderingen van de eilandsraad en vaste commissies tevens een digitale omgeving betreffen.
2. De vergaderingen van de eilandsraad en van de vaste commissies die openbaar zijn, kunnen door eenieder op de gebruikelijke wijze gevolgd worden, niet zijnde in het gebouw van de eilandsraad.
3. Voor zover niet strijdig met dit aanvullend reglement en de 'Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeenten, waterschappen en de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba', blijven de bepalingen uit het reglement van toepassing.
4. Voor het digitaal vergaderen wordt gebruik gemaakt van een daarvoor geschikte software applicatie die voor de raads- en commissieleden toegankelijk is.
5. Tijdens een openbare digitale video-vergadering kan geen vertrouwelijke informatie en kunnen geen documenten waarover geheimhouding is opgelegd, worden gedeeld.

Artikel 3  
Openbaarheid

1. De openbare video-vergadering kan door eenieder op afstand middels een livestream worden gevolgd.
2. In de gebruikelijke openbare kennisgeving wordt vermeld op welke wijze het publiek de livestream kan volgen. Indien burgers hierover vragen hebben, kunnen zij informatie inwinnen bij de griffie.

#### Artikel 4 Vorbereiding

1. Ieder lid dient zorg te dragen voor een rustige omgeving zonder achtergrondgeluid, een stabiele internetverbinding, dat het apparaat gereed is voor de digitale video-vergadering en dat de software up to date is.
2. Indien leden niet kunnen beschikken over een stabiele internetverbinding, geven zij dit uiterlijk 48 uur voorafgaand aan de vergadering door aan de griffie.
3. Indien het college een uitnodiging ontvangt voor een video-raadsvergadering, geeft het college uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de raadsvergadering aan de griffie door:
  - a. welke collegeleden deelnemen in de video-raadsvergadering; en
  - b. de portefeuilleverdeling in relatie tot de geagendeerde agendapunten op de voorlopige agenda.
4. In afwijking van artikel 16, eerste en tweede lid, van het reglement worden stukken ter toelichting van de onderwerpen of voorstellen op de agenda enkel op elektronische wijze aan een ieder ter beschikking gesteld, indien het een vergadering in een digitale omgeving betreft.

#### Artikel 5 Aanvang digitale vergadering en Presentielijst

1. In afwijking van artikel 18 van het reglement wordt bij vergaderingen in een digitale omgeving de presentielijst bijgehouden en vastgesteld aan de hand van een melding van de leden via de chatfunctie. Het verslag van de vergadering vermeldt de deelnemende leden.
2. Leden zijn bij aanvang van de vergadering zichtbaar en hoorbaar, zodanig dat de voorzitter en de griffier de identiteit zonder twijfel kunnen vaststellen.
3. De griffier legt de aanwezigheid van een lid schriftelijk vast nadat het lid zich via de chatfunctie bij het inloggen in de vergadering heeft aangemeld en nadat de identiteit zonder twijfel kon worden vastgesteld.
4. Van leden wiens identiteit niet met zekerheid kan worden vastgesteld, wordt verondersteld dat zij niet deelnemen aan de video-vergadering.

#### Artikel 6 Opening vergadering en quorum

1. In aanvulling op artikel 21, eerste lid, van het reglement kan de digitale vergadering worden geopend indien meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden in een digitale omgeving deelneemt aan die vergadering.
2. Bij elk agendapunt vraagt de voorzitter direct voorafgaand aan de stemming of er nog nieuwe leden zijn toetreden tot de vergadering. De griffier voegt de leden die zich op dat moment kenbaar maken toe aan de presentielijst.
3. Bij aanvang van de vergadering laat de voorzitter de microfoons van alle deelnemers, met uitzondering van de microfoon van zichzelf, uitzetten.

## Artikel 7 Spreekregels

1. De voorzitter geeft bij een digitale vergadering het woord aan het lid of de leden die via de chatfunctie kenbaar hebben gemaakt dat zij bij het betreffende agendapunt het woord willen voeren. De voorzitter geeft hiervoor de microfoon van het eilandsraadslid vrij of vraagt de eilandsraad dit zelf te doen.
2. De griffier noteert per agendapunt welke leden het woord zullen voeren, nadat de leden dit kenbaar hebben gemaakt bij aanvang van de beraadslaging. De voorzitter bepaalt aan de hand daarvan de spreekvolgorde. Indien een deelnemer wenst te interrumperen, steekt hij zichtbaar in beeld zijn hand op en maakt gebruik van de chatfunctie. Indien de voorzitter de deelnemer het woord geeft, schakelt hij diens microfoon in.
3. De leden houden zich aan de afgesproken termijn van beraadslaging. De voorzitter kan, ten behoeve van de orde van de vergadering, de microfoon van deelnemers uit laten schakelen. In het verlengde hiervan kan de voorzitter een lid dat de orde verstoort uit de digitale vergadering (laten) verwijderen. De eilandsraad moet daarmee instemmen.

## Artikel 8 Inspreker

1. In aanvulling op artikel 47, vierde lid, van het reglement, meldt de inspreker zich bij een digitale vergadering via de e-mail van het raadsinformatiesysteem bij de griffie.
2. De spreker krijgt instructies van de griffie via e-mail om een inlog te krijgen om de vergadering toe te spreken.

## Artikel 9 Schorsing van de vergadering

1. In aanvulling op artikel 29, derde lid, van het reglement, kan de voorzitter op verzoek van een eilandsraadslid of een lid van het bestuurscollege besluiten de digitale vergadering voor een bepaalde tijd te schorsen. De duur van de schorsing wordt voor de aanvang van de schorsing bepaald. Tijdens de schorsing worden alle microfoons en het videobeeld uitgezet.
2. Gedurende de schorsing blijven de leden wel digitaal aanwezig, doch niet zichtbaar voor publiek, in de eilandsraadsvergadering. Eilandsraadsleden kunnen in de tussentijd met anderen overleggen. De chatfunctie kan hiervoor gebruikt worden.
3. Indien een deelnemer dat wenst, kan hijzelf voor de duur van de schorsing zijn camera uitschakelen. Voordat de schorsing voorbij is, schakelt de deelnemer de camera weer in zodat de identiteit door de voorzitter en griffier kan worden vastgesteld.
4. Een minuut voor het einde van de schorsing geeft de voorzitter een geluidssignaal ten teken dat de vergadering bijna wordt heropend.
5. Aan het einde van de schorsing stelt de voorzitter vast of het quorum is bereikt zodat de vergadering heropend kan worden.
6. Bij een verbroken verbinding kan het raadslid aan de griffier of een ander eilandsraad lid aangeven dat hij of zij offline is. De voorzitter schorst de vergadering kort om de verbinding te herstellen.

7. Indien het technisch mankement wordt veroorzaakt door een fout in het door de eilandsraad gebruikte systeem, kan de vergadering geen doorgang meer vinden tot de fout is hersteld.

## Artikel 10 Besluitvorming en stemming

1. Zoals gebruikelijk, volgt ook bij een digitale vergadering, na afronding van de beraadslaging over het agendapunt de besluitvorming erover.
2. De voorzitter inventariseert eerst of ten aanzien van hetgeen waarover besluitvorming wordt gevraagd, zijnde een amendement, eilandsraadsbesluit of een motie, een lid een stemverklaring wenst af te leggen. Een stemverklaring is kort en zakelijk.
3. Na het afleggen van eventuele stemverklaringen, inventariseert de voorzitter of er behoefte is aan stemming. Indien een lid stemming wenst, maakt hij dit kenbaar door zichtbaar in beeld zijn hand op te steken en meldt hij dit via de microfoon mondeling bij de voorzitter.
4. Indien geen stemming wordt gevraagd, wordt het voorstel geacht unaniem te zijn aangenomen.
5. Indien door een of meerdere leden wel om stemming wordt gevraagd, vindt de stemming in een digitale vergadering altijd hoofdelijk plaats.
6. Bij die hoofdelijke stemming wordt de microfoon van alle leden ingeschakeld. De voorzitter of griffier roept de leden van de eilandsraad conform de presentielijst bij hun naam.
7. Het eilandsraadslid maakt mondeling zijn stem kenbaar door 'voor' of 'tegen' dan wel het woord 'pro' of 'kontra' uit te spreken.
8. De voorzitter of griffier gaat pas over tot het uitspreken van een volgende naam indien er geen misverstand kan ontstaan over de mondelinge wilsuitdrukking van het eilandsraadslid.
9. Schriftelijke stemming vinden niet digitaal plaats.

## Artikel 11 Storing bij stemming

1. Indien door technische redenen een lid onverhoopt niet in staat is geweest zijn stem uit te brengen, gaat de voorzitter door naar het volgende lid.
2. Indien alle overige leden hun stem hebben uitgebracht, controleert de voorzitter of de technische problemen bij het lid dat nog niet zijn stem heeft uitgebracht, maar wel deelnam aan de vergadering, zijn verholpen. Indien de technische problemen zijn verholpen, brengt het lid alsnog zijn stem uit. Indien ook op dat moment de technische problemen nog niet zijn verholpen, wordt de stemming gesloten.
3. Indien de voorzitter of griffier, ook ná technische ondersteuning, de wilsuitdrukking van een raadslid niet heeft kunnen vaststellen, wordt dit lid geacht niet deel te hebben genomen aan de stemming.

## Artikel 12 Moties en amendementen

1. In aanvulling op artikel 40 en artikel 41 van het reglement, worden moties en amendementen bij digitale vergaderingen, zo veel mogelijk uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de vergadering bij de griffie aangeleverd via [info@konsehainsular.nl](mailto:info@konsehainsular.nl).

2. Indien moties en amendementen ter vergadering worden ingediend, stuurt de indiener de motie of het amendement zo spoedig mogelijk via e-mail naar de griffier.
3. De griffie plaatst ontvangen moties en amendementen zo spoedig mogelijk in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem.
4. Bij stemming over moties en amendementen wordt voor aanvang van de stemming voor alle deelnemers ten minste het dictum in beeld gebracht. De indiener leest de tekst voor. Dit moet zichtbaar en hoorbaar zijn.

### Artikel 13 Toehoorders en pers

In afwijking van artikel 54, eerste lid, van het reglement is bij openbare vergaderingen in een digitale omgeving geen sprake van bestemde plaatsen voor toehoorders en vertegenwoordigers van de pers. Zij kunnen de vergadering volgen via livestreaming.

### Artikel 14 Slotbepalingen

1. Indien deze aanvulling ergens niet in voorziet, wordt teruggevallen op het reglement, mits niet strijdig met de WolBES.
2. Indien ook het reglement ergens niet in voorziet of bij twijfel, beslist de eilandsraad op voorstel van de voorzitter.
3. In situaties als bedoeld in het tweede lid, wanneer het een digitale vergadering van een vaste commissie betreft, beslist de voorzitter.

### Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Tijdelijk Reglement digitale beraadslaging.

### Artikel 16 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na die waarop zij bekend is gemaakt en vervalt op het moment dat de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeenten, waterschappen en de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba vervalt.
2. Met inwerkingtreding van deze verordening blijft het Reglement van Orde voor de eilandsraad van Bonaire van kracht.

Aldus vastgesteld door de eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire in de vergadering van

De voorzitter,

de eilandgriffier.

## **Eilandsraad van het Openbaar lichaam Bonaire**

### **EILANDSVERORDENING tot**

tijdelijke aanvulling op het Reglement van Orde  
voor de eilandsraad van Bonaire (AB 2011, no.15)  
(Verordening Tijdelijke aanvulling op het Reglement  
van Orde voor de eilandsraad van Bonaire in  
verband met digitale beraadslaging en besluitvorming)

**2021**

### **MEMORIE VAN TOELICHTING**

**No. 2**

#### **Algemene Toelichting**

Om in de huidige uitzonderlijke situatie (de uitbraak van het corona-virus (COVID-19), waarbij fysieke aanwezigheid tijdens vergaderingen slechts (zeer) beperkt mogelijk is, toch de continuïteit van het bestuur en de rechtmatigheid te kunnen waarborgen, wordt in deze regels tijdelijk voorzien in de mogelijkheid om digitaal beraadslaging te doen.

Het corona-virus brengt beperkingen met zich die invloed hebben op het houden van vergaderingen. De oproep is om in het belang van de volksgezondheid niet bij elkaar te komen, tenzij dit strikt noodzakelijk is. Eilandsraad Bonaire houdt zich hier aan en schrappen zoveel mogelijk die vergaderingen waarbij leden fysiek aanwezig zijn.

#### *Aanleiding*

De uitbraak van het coronavirus stelt de samenleving en het openbaar bestuur voor een grote opgave. Als Eilandsraad moeten we ons houden aan de maatregelen en de richtlijnen van de OLB. In het belang van de volksgezondheid zijn we terughoudend met het houden van vergaderingen waarvoor fysieke bijeenkomsten noodzakelijk zijn en maken we gebruik van digitale mogelijkheden ter vervanging. Tot voor kort bestond er in de reglement van orde geen mogelijkheid om digitaal te vergaderen. De tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming maakt het vanaf 9 april 2020 mogelijk om digitaal te vergaderen. Het huidige reglement van orde gaat echter uit van fysieke vergaderingen, zodat het wenselijk is dit te wijzigen.

#### *Gewenst resultaat*

Het regelen van extra bepalingen omtrent digitaal vergaderen naar aanleiding van de tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeenten, waterschappen en openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba aanvullend op het reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Eilandsraad Bonaire.

#### *Argumenten*

Continuïteit van bestuur is gediend met een digitale oplossing.

Vanwege de continuïteit van het bestuur en van de besluitvorming is het ook in deze omstandigheden noodzakelijk (en soms wenselijk) om als raad te vergaderen en andere werkzaamheden uit te voeren. Het nemen van besluiten is een publiekrechtelijke plicht, maar staat op gespannen voet met voorbeeldgedrag en gevoelens van onveiligheid m.b.t. fysieke bijeenkomsten.

#### *De eilandsraad regelt zelf zijn werkzaamheden*

In de WolBES is bepaald dat de raad een reglement van orde opstelt. Op grond van de tijdelijke wet kan de raad zelf besluiten hoe invulling gegeven moet worden aan digitale besluitvorming, zolang voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- Ieder lid moet gegarandeerd beschikken over de technische mogelijkheden om toegang te hebben tot de beraadslaging en stemming.
- Identificatie van raadsleden moet mogelijk zijn. Door de voorzitter, maar ook door de leden onderling en door het publiek.
- Er is sprake van een live videoverbinding, alleen audio of stemmen per app is niet voldoende.
- De voorzitter moet in staat zijn de orde te handhaven, bijvoorbeeld door deelnemers het woord te ontnemen of door een volgorde van stemming te bepalen.

De aanvulling op de verordening wijzigt het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de eilandsraad, zodat de werkwijze aansluit bij de eisen uit de tijdelijke wet. De gekozen vergaderoplossing komt aan de voorwaarden tegemoet.

#### *Tegenargumenten en risico's*

Besloten vergaderingen zijn niet mogelijk.

Een besloten digitale raadsvergadering is niet toegestaan, hier blijft een fysieke bijeenkomst vereist. Geheimhouding kan immers niet gehandhaafd worden. Stemmen over personen is niet mogelijk, omdat de stemming geheim is.

#### *Uitvoering of vervolgstappen*

Deze verordening, waarmee het reglement van orde tijdelijk wordt aangevuld, treedt in werking met ingang van de dag na afkondiging.

Kralendijk,

De voorzitter,

de eilandgriffier,